

Saksbehandler: Sven Thore Kloster

Referanser:

KM 09/07

MKR/AU 05/10

Saksdokumenter:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
11.08.2010	Notat om oppfølging av KM 7/09: Kristne innvandrere og menighetene i Norge	53099

Oppfølging av KM 09/07: Kristne innvandrere og menighetene i Norge

Sammendrag

MKR/AU behandlet oppfølgingen av KM 09/07: *Kristne innvandrere og menighetene i Norge* på sitt møte 24. mars 2010 (MKR/AU 05/10). I etterkant av dette møtet har ulike saksbehandlere i MKR/KR igjen drøftet saken og prøvd å skissere en videre oppfølging og intern ansvarsfordeling basert på en fortolkning av vedtaket i KM 09/07. Disse tankene er formulert i vedlagte notat som MKR nå får til drøfting.

MKR bes om å drøfte de ulike problemstillingene i notatet og komme med innspill for det videre oppfølgingsarbeidet.

Forslag til vedtak

1. MKR takker for notat av 19.08.2010 med forslag til oppfølging av KM 09/07, og ber om at det videre oppfølgingsarbeidet tar utgangspunkt i dette.
2. MKR ber om å få et forslag til en arbeidsplan (med arbeidsfordeling, tidsfrister og kostnadsoversikter) for KR-sekretariatet på MKR/AU-møtet den 7. desember, og at dette så oversendes KR til endelig godkjenning.

3. MKR delegerer til sekretariatet å oppnevne en referansegruppe som kan bistå arbeidet med handlingsplanen, samt det mer langsiktige arbeidet med å utarbeide/samle ressursmateriale.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Foreslåtte vedtak har ingen store økonomiske/administrative konsekvenser.

Dette notatet søker å fortolke vedtaket fra KM 07/09 og skissere mulige oppfølginger av saken fra Kirkerådets side. Notatet bygger på samtaler mellom Øyvind Meling, Guro H. Byfuglien og Sven Thore Kloster fra et møte 22. juni 2010.

Vedtak 1:

Kirkemøtet uttrykker glede over de mange innvandrere som beriker menighetslivet i Norge. Den kristne tro forplikter oss til å vise gjestfrihet og inkludere trossøsken som innvandrer til Norge. Bibelen setter klare standarder for gjestfrihet og behandling av innflyttere. Evangeliet fremhever alle menneskers likeverd, og kirka bærer på en trosbasert motivasjon til gjensidig åpenhet med gjester og innvandrere. I Kristus oppheves de etniske og nasjonale skillene mellom mennesker (Galaterne 3.28) – i Kristus er det ikke lenger forskjell på jøde og greker, nordmann eller iraker.

Å være kristen er å være del av et internasjonalt fellesskap av troende. Troen gir både en lokal tilhørighet og en internasjonal identitet ved at den hjelper oss til å se at vi aldri er alene. Sammen er vi et rikere og mer helhetlig fellesskap. Kirkemøtet understreker derfor betydningen av at flere innvandrere får bidra med sine ressurser og inkluderes i menighetene og gudstjenestefeiringen, samt verdien av at troens betydning i den enkeltes liv settes i fokus.

Fortolkning og oppfølging:

Vedtaket innebærer ingen konkret oppfølging fra KR's side, men det har en retningsgivende funksjon for den videre og generelle oppfølgingen - både i KR og resten av Dnk (bispedømmer, menigheter etc.). Kirkemøtet ber enstemmig om at flere innvandrere får bidra med sine ressurser og inkluderes i menighetene og gudstjenestefeiringen i Dnk. Dette perspektivet må legges til grunn som tolkningsnøkkel for resten av vedtakene.

Vedtak 2:

Kirkemøtet ber om at det på alle plan i Den norske kirke må arbeides for å få til gode økumeniske relasjoner mellom Den norske kirke, kristne innvandrere og innvandrermenighetene. Det er behov for, i samarbeid med Norges Kristne Råd, å avklare praktiske og teologiske forhold som oppstår som følge av integrering og samarbeid mellom ulike menigheter og i møte med den enkelte kristne innvandrer.

Fortolkning og oppfølging:

Både a) praktiske og b) teologiske forhold, som oppstår som følge av integrering og samarbeid mellom 1) ulike menigheter og 2) i møte med den enkelte kristne innvandrer, skal avklares – bl.a. i samråd med NKR. Saksorienteringen peker på noen slike forhold som bør avklares ytterligere. De viktigste er:

- Tilsyn med prest i innvandrermenighet:

I samarbeid med Bispemøtet (BM), Teologisk nemnd (TN) og Norges Kristne Råd (NKR) bør man prøve å utarbeide prosedyrer for hvordan tilsyn med prester i innvandrermenigheter kan skje (der dette er ønskelig og naturlig fra begge parters side). MKR bør ta initiativ overfor BM for å starte en prosess om dette.

Ansvar: MKR kontakter BM.

- *Den enkelte innvandrere:*
Det er en lang rekke praktiske og teologiske forhold i møte med den enkelte kristne innvandrere som kaller på avklaring. Ressursmaterialet som er tenkt utarbeidet (vedtak 4), vil måtte inneholde mye som angår denne gruppen, og dermed omhandle mange av punktene som er nevnt i momentlisten på side 20 i saksorienteringen. F.eks. bør ressursmaterialet inneholde oversettelser av liturgier og bønner, forslag til velkomst-/infobrosjyrer, materiell til dåpsopplæring og voksenkatekisme etc.
Ansvar: MKR koordinerer og starter dette arbeidet. Det vil bli fordelt på flere avdelinger, særlig avd. for menighetsutvikling og informasjonsavdelingen.

- *Rapportering og planer:*
Saksorienteringen peker på viktigheten av at menigheter, prosti og bispedømmer også fokuserer på integrering i årsplanene og årsrapportene.
Det foreslås at Kirkerådet enten ber departementet om å pålegge prostene og bispedømmene slik rapportering, eller at KR ber bispedømmerådene rapportere på feltet etter innhenting av erfaringer fra prosti og menigheter. Samtidig kan bispedømmene oppfordres til å ha dette som tema på kurs og samlinger.
Ansvar: Kirkerådet, avd. for menighetsutvikling

- *NKRs rolle:*
Gjennom Flyktningsnettverket (og dets forum for innvandrermenigheter) spiller NKR en vesentlig rolle i å både formidle kontakt mellom etablerte kirker i Norge og innvandrermenigheter, og bidra til at ulike innvandrermenigheter organiserer seg. Flyktningsnettverket og NKR bør være hovedarenaen hvor den kontinuerlige kontakten mellom Dnk sentralt og innvandrermenigheter ivaretas. Likeens bør NKR være hovedarenaen hvor de etablerte kirkene i Norge drøfter saker vedrørende migrasjon og forholdet til ulike innvandrermenigheter. Dette er langt på vei slik situasjonen er i dag, men det kan gjerne sies eksplisitt til NKR, f.eks. i et brev fra MKR. Her kan man også tydeliggjøre hvilke forventninger Dnk har til NKR på dette området.
Ansvar: MKR skriver brev til NKR.

- *Flerspråklige gudstjenester:*
Saksorienteringen peker på behovet for flere engelskspråklige gudstjenester i de største byene i Norge. Det er ønskelig at KR går i dialog med bispedømmene om dette, slik at Dnk kan ha et engelskspråklig gudstjenestetilbud i de største byene hver søndag.
Ansvar: KR?

Vedtak 3:

Kirkemøtet ber Kirkerådet om å:

3A) i løpet av de neste to årene utrede kirkerettslige forhold som muliggjør at internasjonale menigheter kan innlemmes organisatorisk i Den norske kirke. Dette må sees i sammenheng med det organisatoriske reformarbeidet i Den norske kirke,

Fortolkning og oppfølging:

Vedtaket tolkes dit hen at internasjonale menigheter ikke nødvendigvis *skal* innlemmes organisatorisk i Dnk, men at det i løpet av to år skal foreligge svar på hva som skal til for at internasjonale menigheter *kan* innlemmes organisatorisk i Dnk. Hvorvidt eventuell integrering i noen tilfeller bør finne sted, er med andre ord et annet spørsmål. Saken har dessuten en lang forhistorie, og KR bør ha god kontakt med NMS om den videre prosessen.
Ansvar: KR, avd. for kirkeordning, utreder dette.

3B) *utrede hvordan innvandrermenigheter kan knyttes til Den norske kirke der dette er ønskelig for begge kirker.*

Fortolkning og oppfølging:

Vedtaket tolkes dit hen at det ikke skal lages en standardavtale eller generell utredning for hvordan innvandrermenigheter kan knyttes til Dnk. Til det er det for mange og ulike innvandrermenigheter, og dessuten mange måter å være "knyttet" til Dnk på.

Det foreslås at denne delen av saksoppfølgingen "oversendes" til bispedømmene, og at MKR på generell basis tilbyr bispedømmene assistanse dersom det skulle være behov for det i konkrete saker. Det bør sendes et brev fra MKR til bispedømmene med info om dette, og brevet bør inneholde en oppfordring til bispedømmene om å skaffe seg oversikt over de ulike innvandrermenighetene som finnes i bispedømmet. Det bør også foreslås ulike tiltak for å etablere tettere bånd mellom bispedømmet/menighet i bispedømmet og aktuelle innvandrermenigheter (eksempler er nevnt i saksorienteringen. Oslo biskop har f.eks. begynt med årlige kontaktmøter med representanter for innvandrermenigheter. I 2009 var dette svært vellykket med ca 60 representanter til stede i bispegården.)

Mest presserende er kanskje de konkrete sakene med den tyske og den amerikanske menigheten i Oslo. Dersom det utarbeides en samarbeidsavtale mellom Oslo biskop og den amerikansk-lutherske menigheten i Oslo (noe det har vært snakket om), kan eventuelt kopi av denne legges ved som informasjon i brevet til de andre bispedømmene.

[Ansvar: MKR skriver brev til bispedømmene og bistår dem ved evt. behov](#)

3C) *utrede hvilke formelle krav som skal gjelde for at innvandrere (asylsøkere) kan bli medlemmer i Den norske kirke.*

Fortolkning og oppfølging:

Dette vedtaks punktet ble foreslått i plenum av Stein Reinertsen fra Farsund på bakgrunn av hans erfaringer med at asylsøkere som venter på at søknaden om opphold blir behandlet (noe som kan ta flere år), ikke har muligheter til å delta i menighetsrådsvalg eller ha kirkelige verv, til tross for at de har engasjert seg i menigheten i flere år.

Dagens regelverk og medlemskapskriteriene i Kirkeloven er redegjort for i saksorienteringen (s.13-15). Hvorvidt det er mulig å foreta endringer i Kirkeloven/annet regelverk ut fra intensjonen i dette vedtaks punktet, er uvisst. Men vedtaket tolkes dit hen at mulighetene for dette skal undersøkes, og derfor vil en naturlig oppfølging enten innebære 1) en undersøkelse om det er mulig og ønskelig å myke opp gjeldende fortolkninger av Kirkelovens "med tilknytning til riket", slik at også asylsøkere uten midlertidig oppholdstillatelse kan bli medlemmer i Dnk, eller 2) en vurdering av om det er mulig å lage en intern kirkelig ordning hvor kristne asylsøkere som ikke oppfyller Kirkelovens juridiske medlemskapskriterier, likevel kan inneha kirkelige verv og stemme ved menighetsrådsvalg.

[Ansvar: KR, avd. for kirkeordning, utreder og foretar disse vurderingene.](#)

Vedtak 4:

Kirkemøtet ber Mellomkirkelig råd, med utgangspunkt i saksdokumentets momentlister og komiteens merknader, å utarbeide forslag til en handlingsplan for de sentralkirkelige råd inkludert ressursdokumenter for menigheter, prostier og bispedømmer. Forslaget oversendes Kirkerådet for endelig vedtak. Mellomkirkelig råd bes om å samarbeide med KIA, Norges Kristne Råd, aktuelle bispedømmer og utdanningsinstitusjoner.

Fortolkning og oppfølging:

Vedtaket tolkes dit hen at det skal lages 1) ressursmateriale om integrering til menighetene/prostiene/bispedømmene, og 2) en handlingsplan for de sentralkirkelige rådene, basert på saksorienteringens momentlister og komitémerknadene. Samarbeidspartnerne som nevnes i vedtaket, bør oppnevnes i en referansegruppe som kan gi innspill til både ressursmaterialet og handlingsplanen.

- *Referansegruppe:*

MKR bør på rådsmøte i september 2010 oppnevne en referansegruppe med nevnte aktører som kan bistå sekretariatet med innspill til både ressursmaterialet og utarbeidingen av handlingsplanen.

Ansvar: MKR oppnevner referansegruppe.

- *Ressursmateriale:*

Det bør for det første utarbeides en oversikt over hva slags ressursmateriale som allerede finnes om kirke og integrering. Dersom viktige områder ikke er dekket i eksisterende materiell, bør det lages nytt tilleggsmateriell. Hva slags form ressursmaterialet skal ha (nettside, trykksaker etc.) må det også tas stilling til. Nevnte referansegruppe kan være til stor hjelp i alt dette.

Ansvar: MKR koordinerer og starter dette arbeidet. Det vil bli fordelt på flere avdelinger, særlig avd. for menighetsutvikling og infoavdeling.

- *Handlingsplan:*

Det skal utarbeides en handlingsplan for de sentralkirkelige råd. Hva denne konkret skal gå ut på, bortsett fra at den skal ta utgangspunkt i saksorienteringens momentlister og komitémerknadene, er ganske uklart.

Vedtaket kan enten tolkes dit hen at

a) handlingsplanen skal være en oversikt som skisserer oppfølgingsprosessen som KR har ansvar for (slik den er skissert i dette notatet), men da med tydeligere ansvarsfordeling, tidsfrister og kostnadsrammer. På denne måten vil handlingsplanen bli en arbeidsplan for sekretariatet i KR, og være starten på den videre oppfølgingsprosessen. Med utgangspunkt i dette notatet kan en slik arbeidsplan oversendes for godkjenning til MKR/MKR/AU og til KR på deres første møte i 2011.

Vedtaket kan også tolkes dit hen at

b) handlingsplanen skal være en større og mer omfattende plan for hele Dnk. Den kan oversendes til Kirkemøtet om 2-3 år, etter at sekretariatets utrednings- og klargjøringsarbeid er unnagjort og ressursmaterieell foreligger, og dermed være en del av målet for det interne oppfølgingsarbeidet, men like fullt starten for integreringsarbeidet ute i menighetene og bispedømmene.

Tolkningsalternativ A anbefales, både fordi det er mer realistisk og effektivt/fleksibelt enn alternativ B.

Ansvar: Tolkningsalternativ A legges til grunn, og MKR utarbeider i samarbeid med andre aktuelle avdelinger i KR en arbeidsplan for KR-sekretariatet som oversendes rådene på deres første møter i 2011.

Vedtak 5:

Kirkemøtet understreker behovet for aktivt å rekruttere flere kristne innvandrere til kirkelig utdanning, lønnet og frivillig arbeid og verv. Kirkemøtet ber om at kirkelige arbeidsgivere og utdanningsinstitusjoner danner en arbeidsgruppe som utvikler målrettede strategier for å få til dette.

Fortolkning og oppfølging:

Vedtaket er ganske sammensatt, og blir ytterligere komplekst ved at KM ber om tiltak som ligger utenfor KR's ansvarsområde, f.eks. rekruttering til kirkelig arbeid. Vedtaket peker på behovet for rekruttering til både kirkelig utdanning, arbeid og verv. Det er ikke naturlig at en arbeidsgruppe med nevnte aktører forholder seg til alle disse områdene. Derfor bør vedtaket følges opp gjennom følgende ulike tiltak:

- *Generell rekruttering til kirkelig utdanning og arbeid:*

Selv om det ikke er KR's ansvarsområde, kan KR invitere eller oppfordre ulike kirkelige arbeidsgivere og ulike utdanningsinstitusjoner til å danne en arbeidsgruppe med det formål å utvikle strategier for rekruttering av kristne innvandrere til kirkelig utdanning og arbeid. I dette kan spørsmålene om hvordan man legger forholdene til rette for innvandrere på utdanningsinstitusjonene, hvordan man utformer utlysningstekster til kirkelige stillinger, og hvordan man synliggjør dispensasjonsmulighetene for å ansette ikke-medlemmer i ikke-vigslede stillinger osv., inngå.

[Ansvar: KR-direktør eller avdeling for mgh.utv/avdeling for kirkeordning tar initiativ og inviterer/oppfordrer til en arbeidsgruppe.](#)

- *Rekruttering til ordinerte stillinger*

Saksorienteringen viser til at det er behov for 1) ytterligere refleksjon over hva anerkjennelse av ordinasjon faktisk innebærer i praksis, og 2) gode rutiner for hvordan man håndterer saker der det kan være nærliggende å anerkjenne ordinasjon ut fra konfesjonell tilhørighet, selv om det ikke foreligger noen kirkeavtale. Det foreslås at MKR ber BM, i samarbeid med TN, om å drøfte dette.

Et tredje punkt 3) dreier seg om kvalifikasjonsgodkjenning av utdanning. Dette kan ikke gis av biskop. Det er regulert av forskriften om tilsetting av menighetsprest, og myndigheten befinner seg i et skjæringspunkt mellom departementet og utdanningsinstitusjonene (de definerer hva som er cand.theol.). utfordringer knyttet til kvalifikasjonskrav kan derfor enten formidles til den eventuelle arbeidsgruppen, som er omtalt i forrige punkt, med oppfordring til å se nærmere på disse kravene, og/eller KR kan utfordre biskopene og kirkelige arbeidsgivere til å legge til rette for gode praktiske løsninger, som f.eks. å vurdere mulighetene for midlertidig stilling mens utenlandsk prest tar påkrevd etterutdanning.

[Ansvar: MKR kontakter BM om punktene 1 og 2, KR, avdeling for kirkeordning, vurderer pkt. 3](#)

- *Rekruttering til kirkelige verv*

Rekruttering til kirkelige verv innebærer både spørsmålet om 1) muligheten for dispensasjon til å inneha kirkelige verv for ikke-medlemmer, og 2) om hvilke virkemidler man har til rådighet for å rekruttere kristne innvandrere i Dnk inn i utvalg og råd.

1): Det bør undersøkes om biskop faktisk har mulighet for å gi dispensasjon til ikke-medlemmer til å inneha kirkelige verv (saksorienteringen tolker Tjenestemannsordningen for biskoper §11 slik på s. 31). Dersom dette er mulig, bør BM bes om å utvikle en felles praksis/rutine for når dette er ønskelig, og gjøre det kjent i menighetene.

[Ansvar: KR eller MKR bør be BM om dette.](#)

2): Kirkerådet bør også drøfte hva som kan gjøres for å aktivt rekruttere flere kristne innvandrere i Dnk inn i utvalg og råd. Saksorienteringen drøfter ulike muligheter og virkemidler på s.31. Det må i forlengelsen av dette også tas stilling til hvordan eventuelle anbefalte tiltak skal formidles til bispedømmene og menighetene.

[Ansvar: KR avdeling for kirkeordning i forbindelse med kirkevalget 2011?](#)